

Tämä artikkeli on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne. Kyseessä on käsikirjoitusversio, josta puuttuvat artikkelin mahdolliset kuvat ja jossa saattaa olla pieniä eroavaisuuksia lopulliseen artikkeliin verrattuna.

Viite

Lauhanen, R. 2014. Tuli on metsässä hyvä isäntä mutta huono renki. Ilkka 25.8.2014, 11.

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

www.seamk.fi

verkkolehti.seamk.fi

Tuli on metsässä hyvä renki, mutta huono isäntä

Päättynyt hellekesä toi uutisia ainakin Ruotsin ja Venäjän metsäpaloista. Metsän kannalta tuli on kaksijakoinen asia. Metsäpaloja pelätään ja torjutaan vakavasti. Toisaalta kulotuksia toivotaan nykyistä enemmän metsien luontaisen uudistamisen helpottamiseksi ja luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi.

Tuli on kautta aikain ollut osa luonnon kiertokulkua. Esimerkiksi Kanadan länsiosissa kaarnakuoriaisten tappamat havupuut muodostavat kuivia palopesäkkeitä, jotka syttyvät salamaniskusta palamaan. Metsäpalo saa kontortamännyn siemenet itämään, ja uusi puusukupolvi syntyy luontaisesti.

Kuivassa Etelä-Euroopassa sattuu vakavia metsäpaloja. Palo voi saada alkunsa nuotiosta tai tupakasta. Kuivina kausina tropiikin metsäpalot ovat todella pahoja, mitä sain aikanaan Malesiassa ihmetellä. Sankat savusumut aiheuttavat hengitysvaikeuksia, ja huonon näkyvyyden takia voi sattua laiva- ja lento-onnettomuuksia.

Vuonna 1960 Sallan kunnassa riehunut Tuntsan metsäpalo lienee lajissaan Suomen suurin. Tammelan metsäpalo oli 1990-luvun lopulla. Palon jälkeen valtatie kakkosen liepeillä saattoi kuutamolla aistia aavemaista tunnelmaa. Metsäpalo on aina niin vakava asia, että terveen, työkykyisen ja -ikäisen Suomen kansalaisen on autettava palon sammutuksessa viranomaisen käskystä. Lakikirja tuntee pykälät kieltäytyjille.

Kulotus on metsänhoitotoimi, jolla ihminen jäljittelee metsäpaloa uudistushakkuun jälkeen. Kulo polttaa metsämaan pohjakerrosta ja lisää lahopuuta. Kulotus soveltuu parhaiten puolukkatyyppin ja mustikkatyyppin kangasmetsiin. Kanervakankaan humusta ei kannata polttaa pois. Kulotus vähentää metsämaan happamuutta, parantaa lämpöoloja ja desinfioi metsänpohjaa. Näin puuston luontainen uudistaminen helpottuu. Kulotuksen riskeinä ovat palon leviäminen sekä männyntaimia tappavan kuplamörskysien ilmestyminen uudistusalalle. Metsien pikkueläimiä ja hyönteisiä kuolee kulotusten seurauksena.

Kuiva alkukesä on parasta kulotusaikaa. Kulotukset suunnitellaan yhteistyössä palo- ja muiden viranomaisten kanssa. Kaivinkoneilla tehdään palokujat sekä raivataan suojavyöhykkeet alueen ympäri. Sammutusvälineitä varataan kulotuksen leviämisen estämiseksi. Kulo sytytetään tuulen alapuolelta aamukasteen mentyä ja tuulen vakiinnuttua. Osallistuin kulotukseen noin 30 vuotta sitten Hattuväärassa silloisessa Metsähallituksen Ilomantsin hoitoalueessa. Kuusihosa kädessä sammutin tulta ja ohjasin kulotusta muun talkooväen kanssa. Jälkisammutus ja vartiointi ovat tärkeä osa kulotusta.

Vielä 1950-luvulla Suomessa kulotettiin vuosittain noin 30 000 metsähehtaaria. Kulotukset hiipuivat vuonna 1966, kun kulotusvakuutukset lopetettiin. Vuonna 2012 kulotettiin vain 300 metsähehtaaria Metsäntutkimuslaitoksen mukaan. Eniten kulotettiin Lapissa valtion mailla. Kulotuskustannukset olivat pari vuotta sitten noin 1 000 euroa hehtaaria kohti.

Myös epäsuoran tulen käyttö lisää metsien monimuotoisuutta. Kranaatin sytyttämälle kuloalueelle ilmestyy harvinaisia lajeja. Harjusinisiipi on perhonen, joka hyötyy epäsuorasta tulesta Säkylän varuskunnan harjoitusalueilla.

MMT Risto Lauhanen

Kirjoittaja on Helsingin yliopiston dosentti sekä SeAMK elintarvike ja maatalouden tutkimus- ja kehittämisspäällikkö.